

ULUSAL EĞİTİM AKADEMİSİ DERGİSİ

Yıl:2024 Cilt:8 Sayı:1 Sayfalar:138-158
e-ISSN: 2636-7866

Türkiye Cumhuriyeti Danıştay'ının Eğitim ile İlgili Kararlarının İncelenmesi*

Abdullah COŞKUN¹, Erdal TOPRAKÇI²

¹Bilim Uzmanı-Öğretmen, İzmir Atatürk Lisesi, abdullahcoskun.ial@gmail.com, ORCID ID:0000-0003-2272-7844.
²(Sorumlu yazar) Prof. Dr., Ege Üniversitesi, erdal.toprakci@ege.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-9552-9094.

Makale Bilgisi	ÖZET
Geliş Tarihi: 15.02.2024	<p>Eğitim ve öğretim faaliyetleri ile ilgili idareden kaynaklanan anlaşmazlıkların eğitim örgütü yönetimi ve denetimince çözülmemesi ve dış denetime taşınması ile söz konusu anlaşmazlık bölge idare mahkemeleri ve Danıştay'a akseden bir dava olarak tezahür etmektedir. Bu çalışmada 2000 ile 2022 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığının davalı sıfatı ile yer aldığı Danıştay'ın eğitim ile ilgili kararlarında öne çıkan konuların nasıl bir dağılım gösterdiğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Danıştay'ın eğitim ile ilgili verdiği kararların incelendiği bu çalışmada nitel durum deseninde doküman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmanın dokümanını, bir yüksek yargı organı olarak Danıştay'ın, 2000 ile 2022 yılları arasında sonuçlanan davalarına ait karar içeriklerinin bulunduğu, Danıştay Dergisi ve Danıştay Kararlar Dergisi adı altında yayınlanan dergiler oluşturmaktadır. Danıştay'ın eğitim ile ilgili kararları üç ana temada toplanmaktadır. Bu temalar eğitim faaliyetleri, danışma ve denetim faaliyetleri ve yardımcı hizmet faaliyetleri olarak belirlenmiştir. Bu üç temada en çok kararın yardımcı hizmet faaliyetleri ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara bağlı olarak şu önerilerde bulunulabilir: Karar verici pozisyonda olan uygulayıcılara öne çıkan sorun alanları olarak özellikle atama, görev değişikliği ile mükâfat ve ceza alanında teorik ve uygulamalı mevzuat eğitimleri verilebilir. İstinaf aşamasında kesinleşen Bölge İdare Mahkemelerinin eğitim ile ilgili kararları yeni bir araştırma konusu yapılabilir.</p>
Kabul Tarihi: 17.04.2024	
© UEAD 2024 Tüm hakları saklıdır.	

Anahtar Sözcükler: Danıştay, Danıştay kararları, denetim, eğitim denetimi

Investigation of the Decisions of the State Council of the Republic of Türkiye on Education

Article Information	ABSTRACT
Received: 15 February 2024	<p>If the disputes arising from the administration regarding education and training activities are not resolved by the management and supervision of the educational organization and are brought to external supervision, it manifests itself as a case that is referred to the regional administrative courts and the Council of State. This research aims to reveal the distribution of the prominent issues in the education-related decisions of the Council of State, in which the Ministry of National Education was a defendant, between 2000 and 2022. In this study, which examined the decisions made by the Council of State regarding education, the document analysis method was used in the qualitative case design. The document of the study consists of journals published under the names of the Council of State Journal and the Council of State Decisions Journal, which contain the decision contents of the cases concluded between 2000 and 2022 of the Council of State, as a higher judicial body. The decisions of the Council of State regarding education are collected under three main themes. These themes were determined as training activities, consultancy and supervision activities and auxiliary service activities. It is seen that most decisions in these three themes come from auxiliary service activities. Depending on these results, the following suggestions can be made: Theoretical and practical legislative training can be given to practitioners in decision-making positions, especially in the areas of appointment, change of duty, and reward and punishment, as prominent problem areas. The decisions of the Regional Administrative Courts regarding education, which are finalized at the appeal stage, can be a new research subject.</p>
Accepted: 17 April 2024	
© UEAD 2024 All rights reserved.	

Keywords: Council of State, Council of State decisions, supervision, educational supervision

DOI: 10.32960/uead.1437622

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi

Kaynakça Gösterimi: Coşkun, A., & Toprakçı, E. (2024). Türkiye Cumhuriyeti Danıştay'ının eğitim ile ilgili kararlarının incelenmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 8(1), 138-158.

Citation Information: Coşkun, A., & Toprakçı, E. (2024). Investigation of the decisions of the state council of the republic of Türkiye on education. *National Journal of Education Academy*, 8(1), 138-158.

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde hazırlanıp kabul edilen Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir. Çalışmada tüm yönleri ile etişe dikkat edilmiştir.

1. GİRİŞ

İnsanlar doğdukları ilk günden itibaren yaşamlarını toplum içinde sürdürürler. Antik Yunan'da Aristoteles insanı toplumsal bir varlık olarak tanımlamıştır (Esener, 2000; Kılıçoğlu, 2015; Öztan, 2015). Bir topluluğun varlığını sürdürebilmesi için bir mecburiyet olarak ifade edilen toplumsal düzen, toplumda farklılıkları ile yaşayan insanlar arasında denge ve koruma işlevlerine sahip olan toplumsal düzen kuralları ile sağlanmaktadır (Şen & Eryıldız, 2022). Kurallar ile toplum düzeninin tesisi ve muhafazası için insanlara haklar tanınmakta ve sorumluluklar yüklenmektedir (Atay, 2021; Karakoç, 2014). Bu kuralların işleyişinin kendi haline bırakılmaması (Sümer, 2022; Ünlütepe, 2021) ve toplumsal varlıkların sürdürülebilirliği denetimi zorunlu olarak yapılması gereken bir toplum görevi haline getirir. Söz konusu denetim toplumun kurumlarının kendi içlerinde gerçekleştirildiği gibi üst denetim organlarıyla da gerçekleştirilir. Eğitim hem toplumsal düzenin işleyişini öğretmek hem de o düzenin gerektirdiği görevlileri yetiştirmek açılarından toplumsal kurumların en önemlilerinden biridir. Eğitim ile birey, kendi özellikleri ve eldeki ortam, koşul ve olanaklar bağlamında başta kendisi, sonra içinde bulunduğu toplum/ ulus ve en sonra dahil olduğu evrensel yapının etkin bir üyesi haline getirilmektedir (Toprakçı, 2017). Toplum eğitim yolu ile hâlihazırda mensubu olan insanı yeniden yaratmakta ve kendi geleceğini kontrol etme girişiminde bulunmaktadır (Aydın, 2018). Bu nedenle eğitim insan açısından nefes alma, yeme içme gibi hayati ihtiyaç konumunda (Çiçek & Bozdoğan, 2011) olup hem insan hem de toplum olarak hayatın sürdürülmesinin ilk şartıdır. Toplumların kendi kaderlerini tayin etmesinde eğitim vazgeçilmez bir işleve sahiptir. Bu işlevin yerine getirilebilmesi için eğitimin örgütlü bir şekilde yönetilmesine ve denetlenmesi gerekmektedir. Bir eğitim örgütünün işlevlerini yerine getirmesi, yönetimin iyi olması kadar denetimin de iyi olmasına bağlanmıştır (Akbal & Toprakçı, 2021). Denetim, örgütsel hedeflerin gerçekleştirilmesinde örgüt planlaması ile ilgili etkinliklerin takibi, ihtiyaç duyulan hususların düzeltilmesi ve geliştirilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır (Başaran, 2000; Demirtaş & Güneş, 2002). Eğitim örgütleri, eğitim denetimi ya da teftiş kanalı ile kendi kurallarına aykırı davranışları, eğitim örgütünü hedefinden uzaklaştıranları tespit ederek onlara dönüt verme gayreti içerisinde. Bu dönütler istenilen uygulamalar için ödül olurken, tekrarlanması istenmeyen uygulamalar için çeşitli yaptırımlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim örgütlerinde iç denetimin başarılı şekilde gerçekleşmesi birçok sorunu daha başlangıçtaki haliyle nihayete erdirmektedir ancak denetim sürecinin sağlıklı işlemeyişi eğitim örgütündeki anlaşmazlıkların dış denetime taşınmasına (Danıştay, Sayıştay, Yargıtay) sebebiyet vermektedir. Eğitim ve öğretim faaliyetleri ile ilgili idareden kaynaklanan anlaşmazlıkların eğitim örgütü yönetimi ve denetimince çözülmemesi sonucunda dış denetime taşınması (Arslan ve Toprakçı, 2021; Toprakçı, 2009; Ünver, 2019) halinde bu ilk derece mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştay'a akseden bir dava olarak tezahür etmektedir. Bu davalarda, davaya konu idari işlemi tesis eden Milli Eğitim Bakanlığı davalı sıfatı ile yer almaktadır. Devlet ile kişiler arasında oluşan sorunlar, yargıya taşınması halinde İdare Hukukuna ve İdari Yargılama Usulüne tabi olarak İdari Yargıda görülmektedir. 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun birinci maddesinde, Danıştay, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş Yüksek İdare Mahkemesi, danışma ve inceleme mercii olarak tanımlanmaktadır.

Danıştay'da görülen uyuşmazlıklar iki grupta toplanmaktadır. Bunlardan ilki Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak görev yaptığı uyuşmazlıklardır. Bu uyuşmazlıklarda Danıştay tüm ülkeyi ilgilendiren yönetmeliklerin iptali gibi konuları ilk derece olarak görüşüp karara bağlamaktadır. Danıştay'ın görev yaptığı ikinci grup uyuşmazlıklar ise Danıştay'ın temyizen inceleme yaptığı uyuşmazlıklardır. Bu uyuşmazlıklar ilk derece mahkemelerinde görüşülüp karara bağlandıktan sonra, itiraz edilmesi halinde

Bölge İdare Mahkemelerinde istinaf incelemesine tabi tutulmaktadır (Kalabalık, 2022). İstinaf incelemesine itiraz edilmesi halinde ise Danıştay'da temyiz incelemesine tabi tutulup karara bağlanmaktadır. İstisnai olarak bazı davaların ilk defa Danıştay'da açılabilmesinden dolayı Danıştay'ın da ilk derece yargı yeri olarak görev yaptığı uyuşmazlıklar bulunmaktadır (Yıldırım & Çınarlı, 2018).

Dış denetim organları olarak yüksek mahkemelerin eğitimle ilgili kararlarını inceleyen araştırmalar incelendiğinde: Yargıtay kararlarında; MEB personelinin temyize taşınan davaları (Toprakçı & Akış, 2022), İl Milli Eğitim Müdürlüğü davaları (Tokcan & Tulunay-Ateş, 2023), okul müdürlerinin sanık sıfatıyla ceza kovuşturmalarına müdahil oldukları dosyaları (Toprakçı & Taş, 2020) ve ortaöğretim öğrencilerinin yargıya intikal eden davaları (Ökdem, 2020) ve özel öğretim kurumları ile ilgili davaları (Toprakçı, Beytekin & Doğan, 2018) konu alan çalışmaların yapıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan, Danıştay kararlarında; eğitim müfettişlerinin sorunlarını (Ergün, 2022), idarenin okullardaki hizmet kusurlarını (Şahin, 2020), Milli Eğitim Bakanlığının okul müdürlüğüne yaptığı atamaları (Aslanargun & Atmaca, 2017) ve öğrencilere verilen disiplin cezalarını (Gürer, 2010) konu alan çalışmaların da olduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca bir denetim organı olarak Sayıştay'ın da çalışıldığı (Toprakçı & Bakır, 2019; Toprakçı & Ak, 2021) görülmektedir. Belirtilen bu çalışmalardan da anlaşılabilceği üzere eğitimin bir idari faaliyet olarak değerlendirilip yüksek mahkemelerle ilişkilendirildiği araştırma sayısı da oldukça sınırlıdır. Söz konusu çalışmalar dışında kamu görevlilerini ilgilendiren veya idari işlemlerle ilgili olan birçok çalışma olmasına rağmen özellikle eğitim işlemlerini konu alan ya da Milli Eğitim Bakanlığının davalı olarak yer aldığı çalışmalar konusunda kapsamlı bir araştırma bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu çalışma yalnızca tüm idari dava türlerinin 2021 yılı itibarıyla %2,8'ini oluşturan eğitim-öğretim konulu davalar (Adli Sicil Raporu, 2021) ile bunun yanı sıra tam yargı davaları, memur işlemleri, kurum işlemleri gibi Milli Eğitimin yürüttüğü işlemler neticesinde ortaya çıkan davaları konu alan kapsamlı bir çalışma olması nedeniyle bu konudaki eksikliği doldurması ve dava konularının tespit edilerek benzer durumların yaşanmasının önüne geçilmesine katkı adına hem uygulayıcılara (eğitim yöneticileri, öğretmenler, denetmenler vb.) hem de araştırmacılara eğitim faaliyetlerinin etkin yürütülmesine yol göstermesi bakımından önemlidir.

Yukarıda değinilen kapsam ve önem doğrultusunda bu çalışmada 2000 ile 2022 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığının davalı sıfatı ile yer aldığı Danıştay'ın eğitim ile ilgili kararlarının; öne çıkan konuları, taraflarının gerçek ve tüzel kişiliği, sonuçlanma süresi ve sonuç türüne göre nasıl bir dağılım gösterdiğinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Bu başlık altında araştırmanın türü, metodolojisi, çalışma dokümanı, verilerin analizi ve geçerlilik-güvenirliliğe değinilmiştir.

2.1.Araştırmanın Modeli

Danıştay'ın eğitim ile ilgili verdiği karar içeriklerinin incelenmesini amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma metodu kapsamında durum çalışması deseni ile yürütülmüştür. Bilindiği üzere göre durum çalışması, bir olgunun gerçekliği içinde incelenmesi, araştırılması ve tanımlanmasıdır (Baltacı, 2019; Hatch, 2002; Maxwell, 2008; Merriam, 2018; Yin, 2013). Bu çalışmada Danıştay olgusu kapsamındaki eğitim olgusu, belgeleri temelinde incelenmiştir.

2.2.Çalışma Dokümanı

Çalışmanın dokümanını, bir yüksek yargı organı olarak Danıştay'ın, 2000 ile 2022 yılları arasında sonuçlanan davalarına ait karar içeriklerinin bulunduğu, Danıştay Dergisi ve Danıştay Kararlar Dergisi adı altında yayınlanan dergiler oluşturmaktadır. Bu dergilere, Danıştay'ın resmî web sitesi olan <https://www.danistay.gov.tr/> adresinden erişim sağlanmıştır. Anılan tarihler arasında 2003/1'den 2022-11'e sayı aralığındaki erişim kısıtlı olmayan (Yetim, 2014) 62 adet dergiye ulaşılmış ve bu dergiler bilgisayara indirilerek incelenmiştir. İnceleme sonucu çalışmaya kaynaklık edebilecek 332 adet karara ulaşılmış ve veriler bu kararlardan elde edilmiştir. Söz konusu kararların incelenme süreci, MEB ile ilişkili kararların tespiti, usul veya esasa ilişkin kararların tasnifi ve karar içeriklerindeki hukuki kavramların ayrıntılı anlaşılması gibi hususlar için, uzman bir hukukçudan destek alınmıştır.

2.3.Verilerin Analizi

Doküman incelemesi, belgelerin teferruatlı bir şekilde taranması ile elde edilen bilgilerle yeni bir bütünlük meydana getirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2002). Doküman incelemesinin aşamaları; dokümanlara ulaşma, özgünlüğü kontrol etme, dokümanları anlama ve dokümanı analiz etme şeklindedir. Araştırmanın amacına uygun şekilde dokümanlardan elde edilen veriler, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Görünmeyen kodların belirgin hale gelmesini içerik analizi ile sağlamak mümkündür. Birbirine benzer ve karmaşık olan ham veriler birtakım kategori ve temalar bağlamında bir araya getirilerek, okuyucu tarafından anlaşılabilir bir yorumla sunulur. İçeriklerin birbirleriyle olan anlam ve yakınlık ilişkisi değerlendirilerek kod, kategori ve temalar olarak yorumlanması suretiyle içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2021). İçerik analizi tekniğinde, ulaşılan veriler tema-kategori ve kodlar şeklinde sınıflandırmaya tabi tutulur. Nitel araştırmalarda kodlama, veri analizinin önemli bir unsurudur. Araştırmanın problem sorusu tarafından yönlendirilir ve yeni soruların ortaya çıkmasını sağlar. Araştırmacıyı eldeki veriler ile ilgili daha derinlemesine düşünmeye sevk eder. Kodlar, araştırmada toplanan betimsel veya çıkarımsal bilgilere anlam birimleri atfetme künyeleri olarak değerlendirilir (Miles & Huberman, 2015). Araştırma sürecinde elde edilen ham verilerin kod kategori ve temalara dönüştürülmesi sürecinde, Millî Eğitim Bakanlığının Desimal Dosyalama Sisteminde kullandığı kavramlardan faydalanılmıştır. Bu usulün benimsenmesinde Millî Eğitim Bakanlığının kullandığı sınıflandırmanın çalışma ile uyum içerisinde olması amaçlanmıştır. Örneğin Tablo 8'de yer verilen Yardımcı Hizmet Faaliyetleri temasındaki Personel İşleri kategorisinde yer alan kodun "Atama" olarak belirlenmesinde; MEB Desimal Dosya Sisteminde de asaleten, vekâleten ve tedviren yapılan atamaların "Atama" başlığı altında yer almasından faydalanılmıştır. Araştırmada içerik analizinin nasıl yapıldığına dair örnek Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Danıştay Kararlarına Ait İçerik Analizi Örneği

Tema	Kategori	Kod	Tespit
Eğitim Faaliyetleri	Öğrenci İşleri	Devamsızlık	Özel X Lisesi son sınıf öğrencisi olan davacının, devamsızlık nedeniyle sınıfta bırakılmasına ilişkin işlem ile 4.9.1995 gün ve 22395 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan ve 2000 yılında değişikliğe uğrayan Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliğinin 54/II. maddesinde hukuka aykırılık bulunmadığı hakkında. (K6)

Tablo 1 de belirtilen söz konusu tespit ile ilgili olarak eğitim faaliyetlerinin düzen içerisinde yürütülmesi açısından öğrenci devamsızlığının önemli olduğundan hareketle "Devamsızlık" bir kod olarak belirlenmiştir. Devamsızlık kodu, devamsızlığın öğrenci işlerinin unsurlarından biri olmasından dolayı daha önce başka kodların (Sınıf geçme, Sınav vb.) ortak özelliklerinden hareketle biçimlenmiş kategori

olan “Öğrenci İşleri” kategorisi içine dahil edilmiştir. Öğrenci işleri kategorisi de başka kategorilerle (örneğin sosyal kültürel işler, öğretim işleri vb.) gösterdiği ortak özelliklere binaen (ki hepsi genel olarak eğitim ile ilgili olduğundan) “eğitim faaliyetleri” teması kapsamında değerlendirilmiştir.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada geçerliğin ve güvenirliliğin sağlanması için örneklemin yeterli büyüklükte oluşturulması gerekmektedir (Baltacı, 2019). Millî Eğitim Bakanlığının taraf olduğu ve eğitim ile ilgili esasa müessir olmayan sadece yargılama usulüne ilişkin kararlar kapsam dışında tutulmuştur. Bunun dışında Millî Eğitim Bakanlığının eğitim ve öğretim faaliyetini ilgilendiren her karar çalışma konusuna dâhil edildiğinden örneklem yönüyle istenen çeşitliliği barındırmaktadır.

Araştırmada geçerliğin sağlanabilmesi için kararların analizi suretiyle derlenen verilerin eğitim ile ilgili hangi alana dâhil olabileceği yönünde uzman görüşüne başvurulmuştur (Creswell, 2003). Eğitim alanında uzman akademisyenden kod, kategori ve temaların sınıflandırılmasında görüş alınmış, bu aşamada yaşanan tereddütler üç uzmanın en az ikisinin ortak olan görüşü ile aşılmıştır. Örnek olarak “müdür yardımcılarının görevlendirilmesi” ile ilgili bir kararın hem “atama” hem de “görev değişikliği” kodu altına dahil edilebileceği belirsizliği; uzmanların, “görev değişikliği” olarak değerlendirilmesi gerektiği yönündeki çoğunluk görüşüyle “görev değişikliği” kodu kapsamına dahil edilmiştir. Sonrasında bütün süreçte gerçekleşen işlemler, Miles ve Huberman (1994) güvenirlilik analizi formülü [$\text{Güvenirlilik} = \frac{37 (\text{Görüş Birliği})}{37 (\text{Görüş Birliği}) + 7 (\text{Görüş Ayrılığı})}$] temelinde, yaklaşık % 85 şeklinde bir güvenirliliği biçimlemiştir. Araştırmanın geçerliliğini ve güvenirliliğini sağlama amacına yönelik olarak, araştırma süresince tez danışmanının görüşüne başvurularak, araştırmanın ham verilerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Araştırmada kullanılan dergilerin ve kararların güvenirliliğin sağlanması için Danıştay’ın kendi Resmî internet sitesinden faydalanılmıştır. Anılan dergilerdeki kararlara birer kod atanarak bulguların sunumunda doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Her ne kadar araştırmada kullanılan dergiler ve karar içerikleri, Danıştay’ın kendi sitesinde erişime açık bir şekilde bulunuyor olsa da konu ile ilgili yapılabilecek olan araştırmalarda faydalanılmak üzere araştırmanın ham verileri olarak; dergiler ve kararlar, inceleme delilleri olarak saklanıp dış güvenirliliğin artırılması yoluna gidilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Danıştayın Eğitim ile İlgili Kararlarında Öne Çıkan Konuların Dağılımı

Kararlar kapsamında öne çıkan sorunlar eğitim faaliyetleri, danışma denetim faaliyetleri ve yardımcı hizmet faaliyetleri şeklinde üç temada toplanmıştır. Temaların kapsadığı kategori ve kodlar her bir tema bazında aşağıda sunulmuştur.

3.1.1. Eğitim faaliyetleri temalı sorunlar

Eğitim Faaliyetleri teması kapsamındaki kararlar, eğitim ve öğretim işleri, öğrenci işleri, sosyal-kültürel işler ve özel öğretim kurumları olmak üzere dört ayrı kategoride biçimlenmiştir. Araştırmada Eğitim faaliyetleri teması ile ilgili 50 karar bulunmuştur. Tablo 2 incelendiğinde bu kararların 11 farklı kodla anlamlandırıldığı görülmektedir. Kategorilerdeki ifade toplamları (50) temelinde en fazla karar öğrenci işleri (18) ve özel öğretim kurumları (18) alanındadır. Buna mukabil en az sorun ya da karar eğitim ve öğretim işleri (5) ile sosyal- kültürel işler (9) alanlarındadır.

Tablo 2. Danıştay kararlarının eğitim faaliyetlerine göre kategori ve kod dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	N	Toplam
Eğitim Faaliyetleri	Eğitim ve Öğretim İşleri	Müfredat	3	5
		Katkı Payı	1	
		Yaygın Eğitim	1	
	Öğrenci İşleri	Sınav	10	18
		Sınıf Geçme	3	
		Devamsızlık	3	
		Kılık Kıyafet	2	
	Sosyal-Kültürel İşler	Tedavi ve Harcırah	6	9
		İlksan	3	
	Özel Öğretim Kurumları	Özel Okul	13	18
Sürücü Kursları		5		
Toplam			50	50

Genel olarak değerlendirildiğinde her ne kadar özel öğretim kurumları ve öğrenci işleri alanları birbirine yakın oranda koda sahip olsa da uzlaşmazlık ya da sorun çeşitliliği bakımından öğrenci işlerinin daha sorunsal bir nitelik gösterdiği anlaşılmaktadır.

3.1.1.1. Eğitim ve öğretim işleri sorunları

Eğitim faaliyetleri teması kapsamında yer alan eğitim ve öğretim işleri kategorisinde müfredat (3), katkı payı (1), yaygın eğitim (1) şeklinde üç kod biçimlenmiştir. Görüldüğü gibi en fazla sorun müfredat kategorisindedir. Müfredat, katkı payı ve yaygın eğitime ilişkin birer karar örneği aşağıda sunulmuştur:

Anayasa ve Millî Eğitim Temel Kanunu uyarınca ayırım yapılmadan tüm öğrenciler için Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin zorunlu tutulması karşısında, davacının çocuğunun bu dersten muaf tutulması isteminin reddedilmesine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık bulunmadığı hakkında (K48).

Velinin iradesi dışına çıkılarak belirli bir miktarda katılım payı zorunluluğu getirilmesinde ve alınan bağışların bir kısmının Millî Eğitim Vakfı ve Millî Eğitim Müdürlüklerine bırakılmasında hukuka uyarlık bulunmadığı hakkında (K106).

14.12.2005 gün ve 26023 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesi Yönetmeliğinin dava konusu maddelerinin dayanağı olan 1739 sayılı Yasa hükümlerine (özellikle yaygın eğitimi kapsayan), eğitim sisteminin yargı kararları ile benimsenen ve gereklerine aykırı olduğu hakkında (K107).

Karar alıntılarında da anlaşılabilceği üzere bir dersin kapsamı, katılım payı adı altında velilerden bağış alınması ve açık lise uygulamasının yaygın eğitim ile ilişkilendirilmesi Danıştay'a taşınan davalar arasındadır.

3.1.1.2. Öğrenci İşleri

Bu kategori sınıf geçme (3), devamsızlık (3), kılık kıyafet (2) ve sınav (10) kodlarından oluşmuştur. Kodlara ilişkin en çok kararın sınav kodunda yoğunlaştığı görülmektedir. Aşağıda sırasıyla sınıf geçme, devamsızlık, kılık kıyafet ve sınav koduna ilişkin birer örnek karara yer verilmiştir:

Özel... Lisesi son sınıf öğrencisi olan davacının, devamsızlık nedeniyle sınıfta bırakılmasına ilişkin işlem ile 4.9.1995 gün ve 22395 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan ve 2000 yılında değişikliğe uğrayan Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliğinin 54/II. maddesinde hukuka aykırılık bulunmadığı hakkında (K6). Ortaöğretim 10. sınıfta bir derse hiç girmeyen ve yetiştirme kursuna da katılmadığı halde 11. sınıfı okuyarak ortaöğretimi bitirme aşamasına gelen öğrenciye diploma düzenlenmemesine ilişkin işlemi iptal eden İdare Mahkemesi kararının bozulması hakkında. (K7).

Davacının görev yaptığı okulda kız öğrencileri kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı şekilde derse girmeye teşvik ettiği sabit olup, okulda huzur ortamının bozulmaması amacıyla başka bir okula atanmasında hukuka aykırılık bulunmadığı hakkında. (K73).

Fen Liseleri Yönetmeliğinin 9/1 maddesindeki, fen liselerine giriş sınavına, ilköğretim 8. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerden 6. ve 7. sınıflarda Türkçe, matematik ve fen bilgisi derslerinin her birinin yılsonu notu en az 4

olanların başvurabileceğine ilişkin kuralın ve buna paralel düzenlemeler içeren 2003 yılı Ortaöğretim Kurumları ÖSYM Kılavuzunun iptali istemiyle açılan davanın reddi hakkında (K33).

Karar örneklerinden de anlaşılacağı üzere son sınıflarda devamsızlık, sınıf geçme, öğrencilerin kılık-kıyafeti ve LGS türü sınavlar ile ilgili yaşanabilen öğrencilerle ilgili durumlar Danıştay'a taşınan davaların konusu olabilmektedir.

3.1.1.3 Sosyal – Kültürel İşler

Sosyal – kültürel işler kategorisi İlkokul (3) ile tedavi ve harcıra (6) olmak üzere iki kod halinde oluşmuştur. Kodlara ilişkin en çok kararın tedavi ve harcıra kodunda yoğunlaştığı görülmektedir. Aşağıda sırasıyla İlkokul kodu ile tedavi ve harcıra koduna ilişkin karar örneklerine yer verilmiştir:

İlk-San'a aidat yatırımlarının birikmiş aidatlarının tasfiye şeklinin yoruma açık olmayan objektif kurallara bağlanması gerekirken, Sandık Genel Kurulunca tespit edilecek usul ve esaslara bırakılmasını öngören İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Sosyal Yardımlar Yönetmeliğinin 20. maddesinde hukuka uyarlık bulunmadığı... (K117).

Tedavi amacıyla, usulüne uygun olarak ikamet mahalli dışına gönderilenlere ve refakatçilerine, yol masrafı ve gündelik ödeneceği... (K13).

Karar alıntılarında da anlaşılacağı üzere öğretmenlerin bağlı olduğu İlkokul gibi kuruluşlar ile tedavi ve harcira birer sosyal-kültürel iş olarak Danıştay'a taşınan davaların konusu olabilmektedir.

3.1.1.4. Özel Öğretim Kurumları

Özel öğretim kurumları kategorisinde özel okul (13) ve sürücü kursları (5) şeklinde iki kod bulunmaktadır. Kodlara ilişkin en çok kararın özel okul kodunda yoğunlaştığı görülmektedir. Aşağıda sırasıyla özel okul ve sürücü kursları kodlarına ilişkin karar örneklerine yer verilmiştir:

Valinin özel öğretim kurumlarında görev yapan yönetici ve personelin çalışma izinlerinin düzenlenmesi ve bu kişilerin görevlerine son verilmesi hususunda yetkisini kaymakama devredebileceği hakkında (K57).

Motorlu Taşıt Sürücü Kursları Teorik ders sınavlarının aynı tarihte bütün il merkezlerinde yapılmasına yönelik Millî Eğitim Bakanlığı genelgesinde hukuka aykırılık bulunmadığı hakkında. (K25).

Karar alıntılarında da anlaşılacağı üzere özel öğretim kurumlarında görev yapan yönetici ve personelin çalışma izinleri ve sürücü kursları sınavları gibi özel öğretim kuruluşlarında yaşanan durumlar Danıştay'a taşınan davaların konusu olabilmektedir.

3.1.2. Danışma ve denetim faaliyetleri temalı sorunlar

Tablo 3 incelendiğinde danışma ve denetim faaliyetleri ilgili uzlaşmazlıklar, araştırma ve planlama işleri (2) ile teftiş işleri (3) olmak üzere iki kategoride biçimlendiği görülmektedir. Danışma ve denetim faaliyetleri teması kapsamındaki kategorilerin ifade toplamları temelinde en fazla uzlaşmazlık araştırma ve planlama işleri (21) ile teftiş işleri (20) alanındadır.

Tablo 3. Danıştay kararlarının danışma ve denetim faaliyetlerine ilişkin kategori ve kod dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	N	Toplam
Danışma ve Denetim Faaliyetleri	Araştırma ve Planlama İşleri	Talim ve Terbiye Kararları	15	21
		Yurtdışı Eğitim	6	
	Teftiş İşleri	Teftiş Yetkisi	8	20
		İlköğretim müfettişliği şartları	7	
		Görevlendirme	5	
	Toplam		41	41

Genel olarak değerlendirildiğinde her ne kadar araştırma ve planlama işleri (21) ile teftiş (20) alanları birbirine yakın oranda koda sahip olsa da uzlaşmazlık türü ya da sorun çeşitliliği bakımından teftiş işlerinin daha sorunsal bir nitelik gösterdiği anlaşılmaktadır.

3.1.2.1 Araştırma ve Planlama İşleri

Araştırma ve planlama kategorisi yurtdışı eğitim (6) ve Talim Terbiye Kurulu Kararları (15) şeklinde, iki koddan oluşmaktadır. Karar sayıları bağlamında en fazla davanın Talim Terbiye kararları (15) kodunda olduğu anlaşılmaktadır. Aşağıda sırasıyla Talim Terbiye Kurulu Kararları ve yurtdışı eğitim kodlarına ilişkin birer karar örneğine yer verilmiştir:

Turizm işletmeciliği ve otelcilik yüksekokulu mezunu olup, formasyon belgesine sahip olan ve bu bakımdan öğretmenlik koşullarını taşıyan davacının mesleğe kabulünü engelleyen Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı kararında noksan düzenleme nedeniyle hukuka uyarlık bulunmadığı... (K58).

Yurtdışında doktora başladığı tarihte yürürlükte bulunan yönetmelik hükmüne göre, (1 yıl Resmî bursuz) statüde uzatma hakkı bulunan davacının, doktora eğitimini bitirme aşamasına geldiği dönemde yürürlüğe giren yeni yönetmelik hükmü dayanak gösterilerek süre uzatım talebinin reddedilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı hakkında. (K15).

Karar alıntılarında da anlaşılacağı üzere üniversite programları ile yurtdışı lisansüstü eğitimleri gibi araştırma ve planlamaya dayalı işler Danıştay'a taşınan davaların konusu olabilmektedir.

3.1.2.2. Teftiş İşleri

Teftiş işleri kategorisi, İlköğretim müfettişliği şartları (7), teftiş yetkisi (8) ve kamu zararı (5) şeklinde üç koddan oluşmaktadır. Kodlara ilişkin en çok kararın teftiş yetkisi (8) kodunda yoğunlaştığı, en az kararın ise kamu zararı kodunda olduğu görülmektedir. Aşağıda sırasıyla İlköğretim müfettişliği şartları, teftiş yetkisi ve kamu zararı kodlarına ilişkin karar örneklerine yer verilmiştir:

İlköğretim müfettiş yardımcılığı görevine atanacaklar için 40 yaş sınırının getirilmesinde, kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırılık bulunmadığı (K31).

Ticaret Meslek ve Anadolu Ticaret Meslek Lisesi Müdür Yardımcısı olarak görev yapan davacı hakkında ilköğretim müfettişince yapılan soruşturma sonucu düzenlenen rapora göre disiplin cezası verilemeyeceği... (K92).

İdarenin, kamu görevlilerince idareye verilen zararın tahsili amacıyla 657 sayılı Kanununun 12. maddesinde belirtilen miktarın üzerinde doğrudan tahsil yoluna gitme olanağı bulunmadığı... (K4).

Karar alıntılarında da anlaşılacağı üzere ilköğretim müfettişliği şartları, teftiş yapanın yetkisi ve teftiş sonrası kararlar teftiş ile ilgili birer iş ya da durum olarak Danıştay'a taşınan davaların konusu olabilmektedir.

3.1.3. Yardımcı hizmet faaliyetleri temalı sorunlar

Tablo 4 incelendiğinde yardımcı hizmet faaliyetleri ilgili uyumsuzlukların; personel işleri (7) ve mali işler (3) şeklinde iki kategoride biçimlendiği ve bu kategoriler kapsamında da 247'si personel işleri ve 25'i mali işler olmak üzere 272 karar olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Danıştay Kararlarının Yardımcı Hizmet Faaliyetlerine İlişkin Kategori ve Kod Dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	N	Toplam
Yardımcı Hizmet Faaliyetleri	Personel İşleri	Atama	83	247
		Mükâfat ve Ceza	76	
		Görev Değişikliği	49	
		İntibak Terfi ve Sicil	14	
		Görevden Ayrılma	10	
		Zorunlu Çalışma	9	
	Mali İşler	Sendikal Faaliyet	6	25
		Tazminat	10	
		Ek Ders	10	
		İhale	5	
Toplam			272	272

Genel olarak değerlendirildiğinde uzlaşmazlık ya da sorun çeşitliliği bakımından personel işlerinin (247) daha sorunsal bir nitelik gösterdiği anlaşılmaktadır. Yardımcı hizmet faaliyetleri teması kapsamındaki kategorilere ilişkin bulgular ayrıntılı olarak incelenmiş ve aşağıda sunulmuştur:

3.1.3.1. Personel İşleri

Tablo 4'te de görülebildiği üzere, personel işleri kategorisinde, atama (83), intibak terfi ve sicil (14), görevden ayrılma (10), görev değişikliği (49), mükâfat ve ceza (76), zorunlu çalışma (9), sendikal faaliyet (6) şeklinde yedi kod vardır. Kodlara ilişkin en çok kararın atama (83) kodunda yoğunlaştığı, en az kararın ise sendikal faaliyet (6) kodunda olduğu görülmektedir. Aşağıda sırasıyla olmak üzere; atama, intibak terfi ve sicil, görevden ayrılma, görev değişikliği, mükâfat ve ceza, zorunlu çalışma ve sendikal faaliyet kodlarına ilişkin birer karar örneğine yer verilmiştir:

Kamu hizmetlerinin tedviren ya da vekâleten yürütülmesini sürekli hale getirecek şekilde uygulama yapılmasında, kariyer ve liyakat ilkelerine uyarlık bulunmadığı hakkında (K19).

Davacının önceki yıllara ait sicil raporları ile dava konusu sicil raporu arasında paralellik bulunması nedeniyle objektif olarak düzenlendiğinden, davanın reddi gerektiği... (K147).

Kendi isteği ile emekliye ayrılan, bilahare emeklilik işleminin geri alınması yolundaki başvurusunun reddi üzerine verilen iptal kararı ile tekrar göreve başlatılan davacının, emekliye ayrılması işleminde davalı idarenin herhangi bir kusuru bulunmadığından, davacının açıkta (emeklilikte) geçirdiği süreyle ilgili olarak doğan zararından idarenin sorumlu tutulamayacağı hakkında (K89).

Anadolu Lisesi Müdürlüğüne atanacak adaylarda öncelikle bu eğitim kurumlarında görev yapmak ya da yapmış olmak koşulunun aranması gerektiği hakkında (K152).

1702 sayılı Kanun uyarınca verilen maaş kesim cezasında disiplin amirinin yetkili olduğu... (K324).

5450 sayılı Kanun uyarınca Millî Eğitim Bakanlığına devredilen öğretmenlerden, 11.06.2000 tarihinden sonra öğretmenliğe başlayanların zorunlu çalışma yükümlülüğüne tabi oldukları, bu durumdaki kişilerin öğretmenliğe atanmadan önce başka görevlerde geçirdikleri sürelerin, zorunlu çalışma süresinin hesabında dikkate alınmayacağı hakkında (K179).

Sendika yöneticisi memurların toplantı, basın açıklaması ve grev gibi fiiller nedeniyle görev yerlerinin değiştirilmesine ilişkin işlemlerin sendika yöneticiliği güvencesine aykırı olduğu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince de bu durumun sendikal faaliyette bulunma hakkına müdahale olarak kabul edildiği hakkında (K246).

Karar alıntılarında da anlaşılabilceği üzere personelin atama, intibak terfi ve sicil, görevden ayrılma, görev değişikliği, mükâfat ve ceza, zorunlu çalışma ve sendikal faaliyetleri Danıştay'a taşınan davaların konusu olabilmektedir.

3.1.3.2. Mali İşler

Tablo 4'te de görülebildiği üzere, mali işler kategorisi ek-ders (10), tazminat (10) ve ihale (5) şeklinde üç koddan oluşmaktadır. Kodlardan ek-ders ve tazminat aynı sayıda karar yoğunluğa sahipken,

ihale kodu ile ilgili karar düşük sayıdadır. Aşağıda sırasıyla olmak üzere; ek-ders, tazminat ve ihale kodlarına ilişkin birer karar örneğine yer verilmiştir:

Davalı idarenin, ihaleden yasaklama kararı verme konusunda yetkili olmadığı gerekçesiyle, dava konusu işlemin iptali yolunda verilen kararda, hukukî isabet bulunmadığı hakkında (K161).

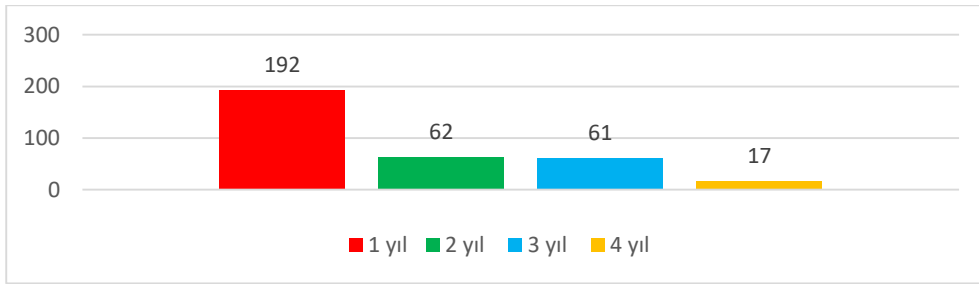
Fiilen öğretmenlik yapılmayan döneme ilişkin ek ders ücretinin ödenmesine hukuken olanak bulunmadığı, eğitim-öğretime hazırlık ödeneğinin ise kadroya bağlı bir ödeme olması nedeniyle davacıya ödenmesi gerektiği hakkında (K198).

Asilde aranan şartlara sahip olmadığı için, görevini tedviren yürüten davacıya; yan ödeme, özel hizmet tazminatı ve ek ders ücreti ödenmesine imkân bulunmadığı hakkında (K129).

Karar alıntılarında da anlaşılacağı üzere eğitim kurumlarındaki ek-ders, tazminat ve ihaleler Danıştay'a taşınan davaların konusu olabilmektedir.

3.2.Danıştayın Eğitimle İlgili Kararlarının Sonuçlanma Süresi, Sonuç Türü ve Konularının Sonuç Türlerine Göre Dağılımı

Adaletin tecellisinin gecikmesi adaletsizliği doğurabileceğinden; Danıştay da açılmış bir davanın sonuçlanma süresi önemli hale gelmektedir. Şekil 1, Danıştayda eğitim ile ilgili karara bağlanan davaların sonuçlanma süresine (yıl) göre dağılımlarına yer verilmiştir.

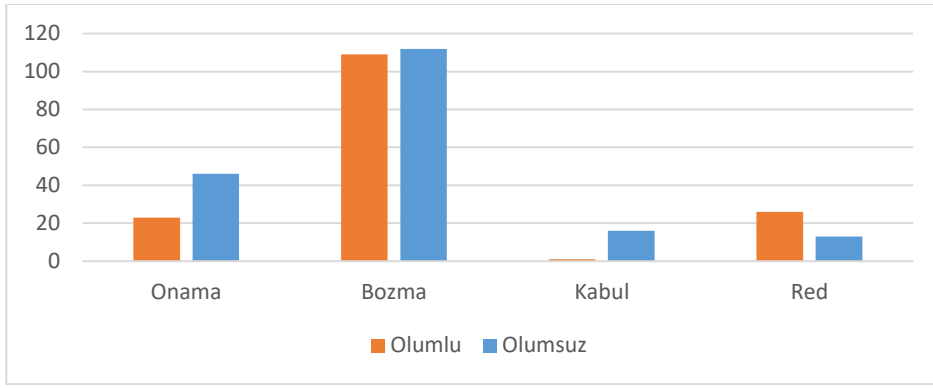

Şekil 1. Danıştayın Eğitim ile İlgili Davalarının Sonuçlanma Süresine Göre Karar Sayıları

Şekil 1 incelendiğinde, Danıştay'da eğitim ile ilgili açılmış davaların (332-%58) sonuçlanma süresinin, genel olarak 1 ile 4 yıl arasında değiştiği görülmektedir. Bir yılda karara bağlanan dava sayısı (192), iki yılda karara bağlanan dava sayısı (62-%19), üç yılda karara bağlanan dava sayısı (61-%18) ve dört yılda karara bağlanan dava sayısının (17-%17) olduğu görülmektedir.

Danıştay'da eğitim ile ilgili açılmış davalarda verilen kararların sonuç türü de (Onama, Bozma, Ret veya Kabul) önemlidir. Sonuç türü, karar sonucunun Millî Eğitim Bakanlığı'nın yaptığı iş ve işlemlerin hukuka uygun olduğu veya hukuka aykırılık bulunmadığı şeklindeki ifadelerle Millî Eğitim Bakanlığının lehine çıkması halinde olumlu, Millî Eğitim Bakanlığının iş ve işlemlerinde hukuka aykırı olduğu veya hukuka uygunluk bulunmadığı şeklindeki ifadelerle Millî Eğitim Bakanlığının aleyhine çıkması halinde olumsuz olarak belirlenmiştir.

Şekil 1, Danıştay'ın eğitim ile ilgili kararlarında karar türünün sonuç türüne göre dağılımına yer vermektedir.

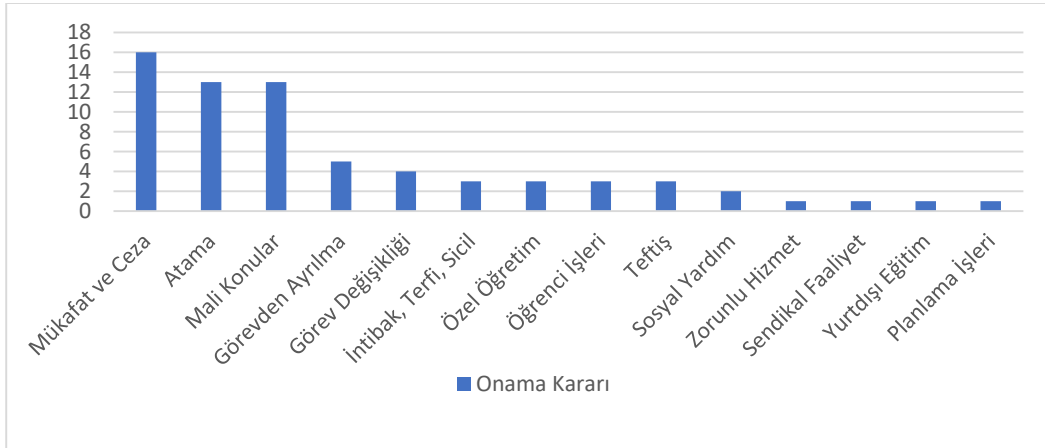

Şekil 1. Danıştayın Eğitim ile İlgili Kararlarının Sonuç Türüne Göre Dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde, Danıştay tarafından verilen onama kararlarının 23’ü olumlu, 46’sı olumsuz sonuçlanmıştır. Bozma kararlarının ise 109’u olumlu 112’si olumsuz sonuçlanmıştır. Kabul kararlarında 1 olumlu, 16 olumsuz sonuç; ret kararlarında ise 26 olumlu 13 olumsuz sonuç ortaya çıkmıştır. Ret karar türü dışındaki tüm karar türlerinde olumsuz sonuç türü daha fazla çıkmıştır. Bozma türündeki olumsuz sonuçlanan karara örnek aşağıdaki gibidir:

Okul ve eğitim-öğretim ortamı dışında meydana geldiği ve bir kişiyle sürekli arkadaşlık ve birliktelik şeklinde gerçekleştiği iddia edilen, okul içinde ve dışında öğrencilerde olumsuz bir yansıması olmayan soruşturma konusu fiillerin, davacının mesleki faaliyeti ile ilgisi olmayan, mahremiyet alanına dâhil özel yaşamı kapsamında kalan eylem ve davranışlar olduğundan, iffetsiz eylem ve davranış olarak değerlendirilemeyeceği, söz konusu fiilin disiplin suçu olarak değerlendirilerek disiplin cezası ile cezalandırılmasının Anayasanın 20. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8. maddesi uyarınca “özel hayata saygı hakkının” ihlali sonucu doğuracağı... (K320).

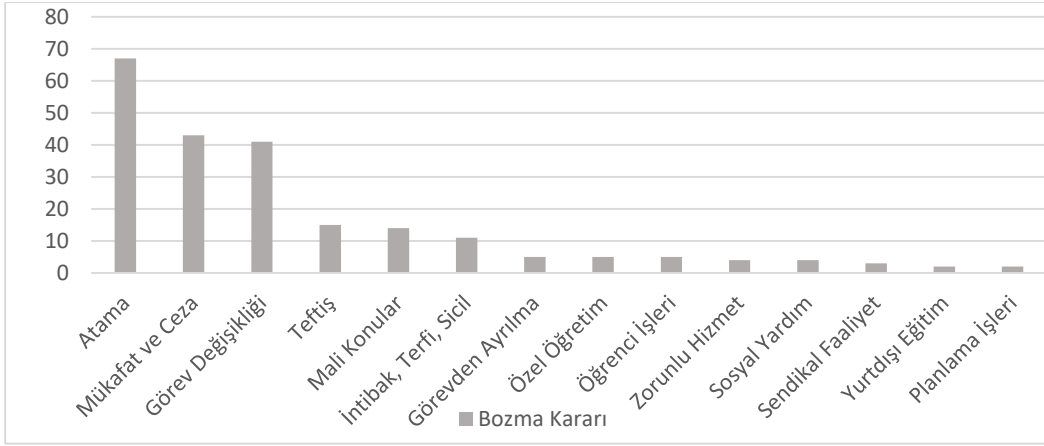
Danıştay’ın eğitim ile ilgili kararlarının konularının, kararın Onama sonuçlu türüne göre nasıl bir dağılım gösterdiğine Şekil 2’de yer verilmektedir.

Şekil 2. Danıştayın Eğitim ile İlgili Onama Kararlarının Konulara Göre Dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde onama türündeki kararlar (69) en çok mükâfat ve ceza (16) konusunda, en az zorunlu hizmet (1), sendikalar faaliyet (1), yurtdışı eğitim (1) ve planlama işleri (1) konularındadır.

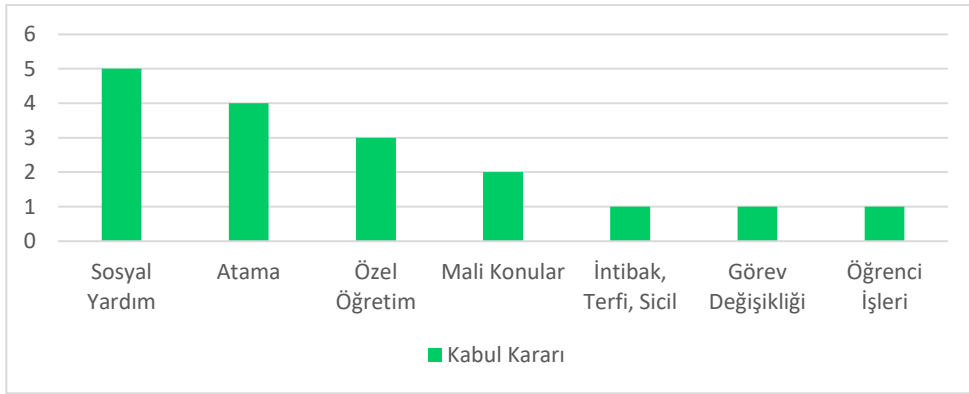
Danıştay’ın eğitim ile ilgili kararlarının konularının, kararın Bozma sonuçlu türüne göre nasıl bir dağılım gösterdiğine Şekil 3’te yer verilmektedir.

Şekil 3. Danıştayın Eğitim ile İlgili Bozma Kararlarının Konulara Göre Dağılımı

Bozma türündeki kararlar (221) en fazla atama (67), en az planlama işleri (2), yurtdışı eğitim, sendikal faaliyet, sosyal yardım vb. konularındadır.

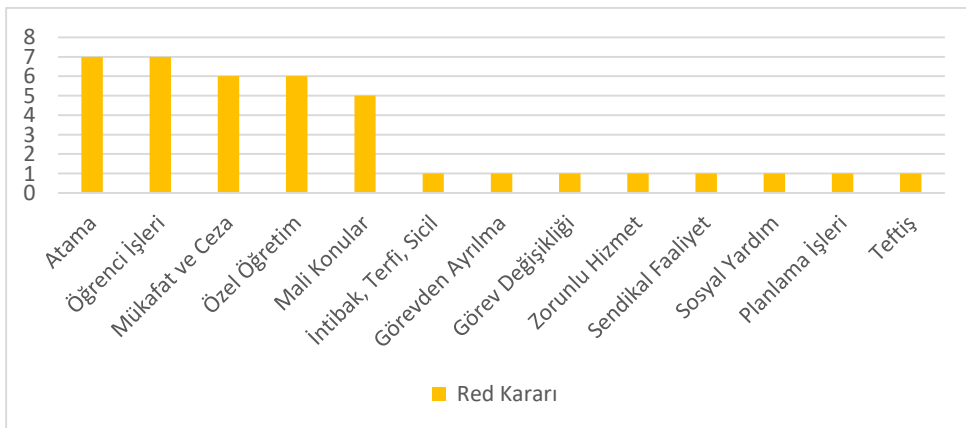
Danıştay'ın eğitim ile ilgili kararlarının konularının, kararın Kabul sonuçlu türüne göre nasıl bir dağılım gösterdiğine Şekil 4'te yer verilmektedir.

Şekil 4. Danıştayın Eğitim ile İlgili Kabul Kararlarının Konulara Göre Dağılımı

Kabul türündeki kararlar (17) en fazla sosyal yardım (5) konusunda iken, en az intibak, terfi ve sicil, görev değişikliği ve öğrenci işleri konusundadır.

Danıştay'ın eğitim ile ilgili kararlarının konularının, kararın Ret sonuçlu türüne göre nasıl bir dağılım gösterdiğine Şekil 5'te yer verilmektedir.

Şekil 5. Danıştayın Eğitim ile İlgili Ret Kararlarının Konulara Göre Dağılımı

Ret türündeki kararlar (39) en fazla atama (7) konusunda bulunmaktadır. Ret kararlarında iki ana grup bulunmakta olup fazla sayıda karar içeren atama (7), öğrenci işleri (7), mükâfat ve ceza (6), özel öğretim (6), mali konular (5) şeklinde dağılım göstermektedir. Az sayıda karar içeren konular ise intibak, terfi ve sicil (1), görevden ayrılma (1), görev değişikliği (1), zorunlu hizmet (1), sendikal faaliyet (1), sosyal yardım (1), planlama işleri (1) ve teftiş işleri (1) konularıdır. Sırasıyla, Mükâfat ve Ceza Konusunda Onama kararına, Atama konusunda Bozma kararına, Sosyal yardım konusunda Kabul kararına ve Atama konusundaki Ret kararına ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir:

Davacının satın aldığı araçla ilgili mal beyanını süresinde vermeyen davacının kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile cezalandırılmasında hukuka aykırılık bulunmadığı... (K118).

Dava konusu işlemin idare mahkemesince verilen kararın yerine getirilmesi amacıyla tesis edilmesi ve anılan mahkeme kararının da Danıştay İkinci Daire kararı ile bozulması ve mahkemece söz konusu bozma kararında belirtilen hususlar gözetilerek verilecek yeni kararın temyizen incelenmekte olan bu idare mahkemesi kararını da etkileyecek olması nedeniyle bozulmasının, hukuki bir sorumluluk olduğu... (K122).

İlk- San'a aidat yatıranların birikmiş aidatlarının tasfiye şeklinin yoruma açık olmayan objektif kurallara bağlanması gerekirken, Sandık Genel Kurulunca tespit edilecek usul ve esaslara bırakılmasını öngören İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Sosyal Yardımlar Yönetmeliğininin 20. maddesinde hukuka uyarlık bulunmadığı... (K117).

Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü Dekoratif Sanatlar Öğretmenliği programı mezunu olan davacının, Teknoloji ve Tasarım Öğretmenliğine atanmasına engel teşkil eden 12.5.2006 günlü, 133 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararında, hukuka aykırılık bulunmadığı... (K170).

3.3. Danıştayın Eğitim ile İlgili Davalarında Tarafların Gerçek ve Tüzel Kişiliğe Göre Dağılımı

Danıştayda görülen davaların taraflarının gerçek ve tüzel kişilere göre dağılımı Tablo 9'da gösterilmiştir. Bu çerçevede, davacı teması kapsamında gerçek kişi kategorisi (14), tüzel kişi kategorisi ise (4) koddan oluşmuştur. Gerçek kişi kategorisindeki kodlara dair (302) ifade tespit edilirken, bu sayı tüzel kişi kategorisinde (30)'dur.

Tablo 5. Danıştayda Dava Taraflarının Gerçek ve Tüzel Kişilere Göre Dağılımı

Tema	Kategori	Kod	N	Toplam
Davacı	Gerçek Kişi	Öğretmen	174	302
		Okul Müdürü	30	
		Veli	21	
		Müdür Yardımcısı	18	
		Yardımcı Personel	14	
		Müfettiş	12	
		Şube Müdürü	7	
		İlçe Millî Eğitim Müdürü	6	
		Ek-Ders Karşılığı Öğretici	6	
		Merkez Teşkilat Görevlisi	5	
		İl Millî Eğitim Müdürü	4	
		Müdür başyardımcısı	4	
		İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı	1	
		Tüzel Kişi	Sendika	
	Dernek		7	
	Özel Sektör		6	
Özel Öğretim Kurumları	3			
Toplam				332

Gerçek kişi kategorisinde öğretmen kodu (174) ile en çok, buna karşın İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı kodu en az (1) şeklinde görülmektedir. Diğer taraftan, Okul Müdürü (30), Veli (21), Müdür Yardımcısı (18) diğer kodlara göre daha fazla görülmektedir. Tüzel kişi kategorisinde ise, sendika kodu

(14) ile en çok, buna karşın Özel Öğretim Kurumları kodu (3) en düşük şekilde görülmektedir. Danıştayın Eğitim ile ilgili kararlarının 302'sinin (%91) gerçek kişiler tarafından açıldığı görülmektedir. Sırasıyla Gerçek Kişiler arasında en çok karara sahip Öğretmen koduna ilişkin bir tespit ve Tüzel Kişiler kategorisinde en çok karara sahip olan Sendika kodu için bir tespit aşağıda belirtilmiştir:

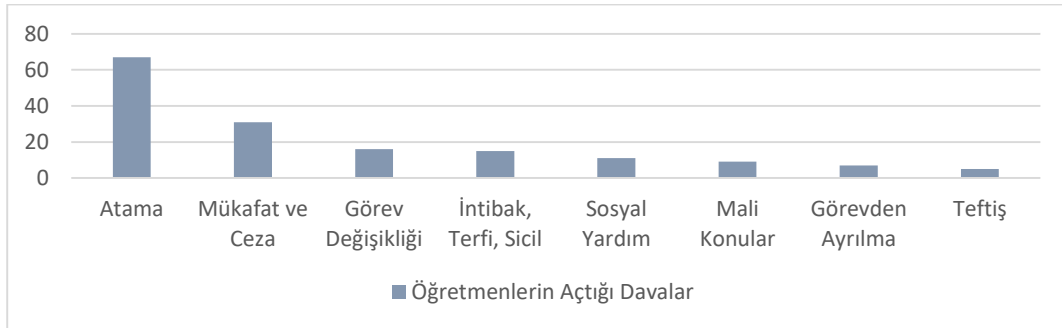
Dava dosyasının incelenmesinden, ... Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü Görme Engelliler Öğretmenliği programı mezunu olan davacının, ... yılı Kamu Personeli Seçme Sınavında 52.328 puan aldığı, tercihleri arasında zihin engelliler sınıf öğretmenliğine yer verdiği ve... günlü kararname ile... İl Millî Eğitim Müdürlüğü emrine zihin engelliler sınıf öğretmeni olarak atandığı, ... günlü dava konusu işleme de, mezun olduğu yüksek öğretim programının atandığı alana uygun olmadığı gerekçesiyle atamasının iptal edildiği (K109).

Davacı sendikanın dava konusu kararla kişisel ve meşru bir menfaat ilişkisinin bulunmadığı, 1739 sayılı Yasanın 26. maddesinde ortaöğretimin ilköğretime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsadığının belirtildiği, Avrupa Birliği ve OECD ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkede 4 yıllık lise uygulamasının var olduğu, eğitim sisteminin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması ve daha nitelikli duruma getirilmesi amacıyla liselerdeki eğitim ve öğretim süresinin 4 yıla çıkarıldığı, bunun da 2005-2006 öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanacağı... (K116).

Genel olarak, eğitim öğretim faaliyetlerinin kurumsal olarak gerçekleştiği yer olan okulun paydaşları olarak öğretmen (174), okul müdürü (30) ve müdür yardımcısı (18) ve öğrenciyi temsilen veli (21) tüm davacılar içinde büyük çoğunluğu oluşturmaktadır.

3.3.1. Danıştay'ın Eğitim ile İlgili Davalarında Gerçek Kişi Olarak Öğretmenlerin Açtığı Davaların Konularına Göre Dağılımı

Eğitimin odağında öğretmen olduğu bilinen bir gerçektir. Öte yandan sayıları da Türkiye nüfusu eksenli düşünüldüğünde istihdamı en fazla olan meslektir. Bu yönüyle Danıştay'a akseden davaların büyük bir çoğunluğunun onlar tarafından açılmış olması da beklenen bir durum olarak görülebilir. Şekil 6'da öğretmenlerin açtıkları davaların konularına göre dağılımına yer verilmiştir.

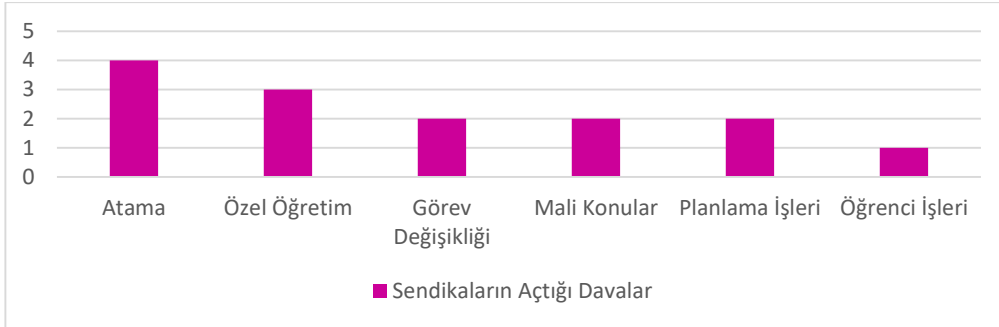
Şekil 6. Öğretmenlerin Açtığı Davaların Konularına Göre Dağılımı

Öğretmenlerin en çok atama (67) konusunda en az ise teftiş (5) konusunda en az ise teftiş (5) konusunda dava açtıkları görülmektedir. Öğretmenlerin atama konusunda açtığı davalar için karar örneği aşağıda belirtilmiştir:

Davacının hizmet puanının, becayiş suretiyle atanan öğretmenden daha fazla olması nedeniyle ve 2012/Ekim becayiş duyurusu norm kadro yetersizliği nedeniyle Ağustos döneminde özür durumuna bağlı naklen atanma taleplerini gerçekleştirmek amacıyla yayımlandığından, adı geçenin öğrenim özrü nedeniyle atanmak istediği yere atanma hususunda öncelik hakkı bulunduğu, dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığı... (K314).

3.3.1. Danıştay'ın Eğitim ile İlgili Davalarında Tüzel Kişilik Olarak Sendikaların Açtığı Davaların Konularına Göre Dağılımı

Eğitim sendikalarının Türkiye geçmişi siyasete eksenli oldukça karmaşık bir seyre sahip olsa da, sendika aslında kendisini meydana getiren iş kolunun haklarını ve hukukunu izlemek, düzenlemek ve korumak adına hareket eden resmi örgütlerdir. Eğitim işkolunda çalışanlar sendikalara üye olabilirler. Şekil 7’de sendikaların açtıkları davaların konularına göre dağılımına yer verilmiştir.

Şekil 7. Sendikaların Açtığı Davaların Konulara Göre Dağılımı

Şekil 7 incelendiğinde sendikaların en çok atama (4) konusunda en az öğrenci işleri (1) konusunda dava açtıkları görülmektedir. Ayrıca özel öğretim (3), görev değişikliği (2), mali konular (2), planlama işleri (2) karar sayıları da birbirine yakın miktardadır. Sendikaların açtığı atama konusundaki davalardan karar örneği aşağıda belirtilmiştir:

Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği’nde yer alan, il içi yer değiştirme başvurularına ilişkin sıraların ilan edilmesinden sonra özür durumu nedeniyle il içi yer değişikliği isteğinde bulunan öğretmenlerin il içi atamalarının “sırada atanmak üzere öğretmen bulunmayan eğitim kurumlarına yapılacağına” ilişkin düzenlemenin; öğretmenlerin, 657 sayılı Kanun’un 39. maddesinde belirtilen özür durumunun gerçekleşmesi halinde atamalarının yapılması için sadece boş kadro bulunması koşulunun aranacağına ilişkin anılan Kanun hükmünü daraltıcı mahiyette düzenleme getirmiş olduğundan hukuka aykırı olduğu... (K283).

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci sonucu itibariyle, Danıştay’ın eğitim ile ilgili kararları üç ana temada toplanmaktadır. Bu temalar eğitim faaliyetleri, danışma ve denetim faaliyetleri ve yardımcı hizmet faaliyetleri olarak belirlenmiştir. Bu üç temada en çok kararın yardımcı hizmet faaliyetlerinden kaynaklandığı görülmektedir. Yardımcı hizmet faaliyeti temasının kategorilerinden biri personel işleri olarak belirlenmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı personelinin İdare Hukukuna tabi olarak iş ve işlemlerini gerçekleştirmesi ve Danıştay’ın İdare Hukukuna tabi iş ve işlemlerin yargısal denetiminde son merci olması nedeniyle, araştırmada yer alan en çok kararın Yardımcı Hizmet Faaliyeti temasına ait olması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmanın birinci sonucunun birinci alt sonucu itibariyle; Danıştay kararlarının eğitim faaliyetleri ile ilgili kapsamı, sırasıyla eğitim öğretim işleri, sosyal kültürel işler, özel öğretim kurumları ve öğrenci işleri sorunlarından oluşmaktadır. En fazla sorun özel öğretim kurumları ve öğrenci işleri alanlarındadır. Öte yandan sorun çeşitliliği bakımından öğrenci işleri daha sorunsal bir nitelik göstermektedir. Ayrıca bu Özel Öğretim Kurumları Kapsamında ortaya çıkan sorunların fazla oluşu özel öğretim kurumlarında çalışan personelin özlük haklarının yeterince korunmaması sebebiyle sorunların yargıya taşınması sebebi olabilir. Alan yazın incelendiğinde doğrudan Danıştay ile ilgili olmamakla birlikte yargıya akseden eğitimle ilgili kararları inceleyen çalışmalarda benzer tespitler söz konusudur. Buna göre örneğin, Toprakçı, Beytekin ve Doğan (2018); 2013-2017 yılları arasında Yargıtay’da temyiz edilen özel okullara dair 600 kararın özel

öğretim kurumları çalışanlarının özlük hakları ile maddi manevi tazminat, kayıtlanma, fikri ve sınai haklar ve servis taşımacılığı gibi diğer konuları kapsadığını tespit etmişlerdir. Bu tespit özel öğretim kategorisi açısından bu çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Boran, Atalmış ve Sağır'ın (2015) özel okul öğretmenlerinin okul idaresi ile zaman yönetimi ve özlük hakları gibi konularda problem yaşadıkları hususundaki tespitleri bu araştırma ile ulaşılan sonucu destekler niteliktedir. Öğrenci işleri ile ilgili sonuçların fazla çıkması ise öğrenci işleri konusunda sınav sonucuna itiraz, sınav sorularının iptali gibi öğrencilerin büyük kısmını ilgilendiren sınav işlemlerini kapsamasından kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmanın birinci sonucunun ikinci alt sonucu itibariyle danışma ve denetim faaliyetleri temasında yer alan araştırma ve planlama işleri ile teftiş işleri kategorilerinde yer almaktadır. Bu kategorilerde yer alan sonuçlar birbirine yakın değerlerden oluşsa da teftiş işleri, sorun çeşitliliğinin fazlalığı bakımından daha sorunsal bir alan teşkil etmektedir. Teftiş işlerinin bu alanda öne çıkan bir sorun olarak değerlendirilmesi Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde zaman içerisinde müfettişlik kurumunun ilköğretim müfettişi, eğitim müfettişi gibi farklı yapılanmaları sebebiyle teftiş yetkisinin sınırlarının iyi belirlenmeyişinden kaynaklanabilir. Teftiş işlerinin fazla sorun teşkil etmesinin bir başka nedeni ise müfettiş sayısının azlığı ve müfettiş olarak atama kriterlerinin iyi belirlenmemesi olabilir. Araştırmanın bu sonucu Gül'ün (2017) müfettiş sayısının yetersizliği nedeniyle denetimin sağlanamayacağını ortaya koyan sonucu ile örtüşmektedir. Ayrıca Denetim sisteminin güven duyulan bir kurum olması ve etkili yönetilmesi için yasal çerçeveye uygun olarak atamalara ve uygulamalara yer verilmesi gerekliliğini ortaya koyan Toprakçı ve Acar'ın (2021) araştırmasının sonucunu desteklemektedir.

Araştırmanın birinci sonucunun üçüncü alt sonucu itibariyle yardımcı hizmet faaliyetleri temasında yer alan personel işleri ve mali işler kategorilerden oluşmaktadır. Araştırmaya konu kararların büyük çoğunluğu bu temadan çıkmaktadır. Personel işlemleri ile atama, görev değişikliği, mükâfat ve ceza gibi alanlar en çok kararın geldiği alanlar olup, mali işler kategorisinde de idarenin hatalı işlemleri nedeniyle doğan zararı karşılama yükümlülüğünün yansıması olarak mali işlerinde fazla sayıda karar barındırdığı tespit edilmiştir. Özellikle atama ile ilgili yönetmeliklerin çok sık değişmesi, uygulayıcıların hangi döneme hangi yönetmeliği uygulanacağını karıştırmasına sebep olabilir. Toprakçı ve Ofluoğlu (2021) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin atamalarındaki yanlılığı vurgulayan yanı bu sonucu destekler niteliktedir. Görev değişikliği açısından bir personelin görev değişikliğine gidilmesinde görev kriterlerinin objektif değerlendirmelerden uzak ve yoruma açık olarak belirlenmesi görev değişikliklerinin usulüne uygun yapılmaması ve yargıya taşınmasına sebep olabilir. Bu husus Çolak (2005) tarafından kamu görevlilerinin atanmasında takdir yetkisini kullanan idarenin bu yetkinin kullanılmasında keyfiyetten uzak davranılması ve belirli ölçütlere göre hareket edilmesi gerektiği sonucu ile örtüşmektedir. Mükâfat ve ceza alanında sorunların fazla çıkması ise Millî Eğitim Bakanlığının denetim mekanizmasını etkin kullanmadığı durumu ile ilişkilendirilebilir. Araştırmanın bu sonucu Okul müdürlerinin mevzuatı yorumlama ve fiillerin cezai yaptırım karşılıkları ile teklifte bulunulacak kanun maddesinin doğru seçiminde yeterli hukuki bilgiye sahip olmadığı ve muhakkik olarak görev yapan personelin eğitim alması gerekliliğini ortaya koyan Düzgün'ün (2023) çalışmasının sonucunu destekler niteliktedir. Ehil olmayan yöneticilerin öngördüğü cezalar hukuka aykırı sonuçlar doğurabilir.

Araştırmanın ikinci sonucu itibariyle, Millî Eğitimin Taraf olduğu davaların Danıştay'da karara bağlanma sürelerinin 1 ile 4 yıl arasında değişmektedir. Kararların yarısından fazlasının bir yılda, en az kararın ise dört yılda karara bağlandığı görülmüştür. 1 yıllık ve 2 yıllık sürelerde karara bağlanan davaların en çok atama konusunda olduğu, 3 yıllık sürede karara bağlanan davaların en çok mükâfat ve ceza

konusunda olduğu, 4 yıllık sürede karara bağlanan davaların ise en çok mali konulara ilişkin olduğu görülmüştür. Bir ve iki yıllık sürelerde sonuçlanan davaların idari işlemlerle ilgili olduğu, üç yıllık ve dört yıllık sürelerle sarkması hususunda cezai ve mali konularla ilgili mevzuatın çok yönlülüğü, dosyaların nicel ve nitel boyutları ile daha kapsamlı hale gelmek suretiyle karar sürecinin uzamasına yol açıyor olabilir. Araştırmanın bu sonucu Keskin'in (2018) uzun süren yargılamaların idari yargılama açısından ayrıca önem arz ettiği, idari işlemlerin yargılamaya konu oldukları durumda da uygulanmaya devam edilmesi sebebiyle hak ihlaline sebep olabileceği sonucunu ortaya koyan çalışmasını destekler niteliktedir.

Araştırmanın ikinci sonucunun devamı olarak; onama, bozma, kabul ve ret kararları Millî Eğitim Bakanlığının lehine veya aleyhine sonuçlanması bakımından olumlu ve olumsuz sonuç türlerine göre incelenmesinde, onama, bozma ve kabul türündeki kararların çoğunun Millî Eğitim Bakanlığı açısından olumsuz sonuçlandığı görülmektedir. Sadece ret türündeki kararların Millî Eğitim Bakanlığı açısından olumlu sonuç türünün daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kabul türündeki kararların Millî Eğitim Bakanlığı açısından olumsuz sonuçlanması yönetmelik, kılavuz gibi düzenleyici işlemlerin hukuka aykırı maddeler barındırdığı şeklinde yorumlanabilir. Onama ve bozma türündeki kararların büyük çoğunluğunun Millî Eğitim Bakanlığı açısından olumsuz sonuçlanması ise Millî Eğitim Bakanlığı içerisinde birçok iş ve işlemin yanlış uygulandığı, bu yanlışlığın karar verici pozisyonda bulunan kişilerin ehil olmamasından kaynaklanabileceği, yanlış uygulamalarla personelinin veya ilişkili kişilerin mağduriyet yaşamasına sebep olduğu, ayrıca davaların kaybedilmesi nedeniyle kamu zararına sebep olduğu durumları ile ilişkilendirilebilir.

Araştırmanın ikinci sonucunun devamı olarak; onama türündeki kararların en çok mükâfat ve ceza konusunda, bozma türündeki kararların en çok atama konusunda, kabul türündeki kararların en çok sosyal yardım konusunda, ret türündeki kararlarında atama konusu ile öğrenci işleri konularında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Onama türünde mükâfat ve ceza konusundaki kararların yüksek oluşu bu konuda mevzuatın özellikle Devlet Memurları Kanunu'nun disiplin hükümlerinin uygulanması sebebiyle mevzuat çeşitliliğinin görece az olduğu yönüyle; bozma konusundaki kararların atama konusunda yüksek oluşu ise mevzuat çeşitliliğinin ve değişkenliğinin yüksek olduğu yönüyle ilişkilendirilebilir. Araştırmanın bu sonucu Özdemir ve Yıldırım'ın (2020), eğitim mevzuatının çağın gereklerine entegre edilebilir olmadığı ve sürekli değişim ihtiyacı ile birlikte aceleye getirilmiş mevzuat değişikliklerine neden olduğu sonucunu destekler niteliktedir. Mevzuat çeşitliliğinin az olduğu konularda idari yargı içerisinde kararların daha istikrarlı olduğu ve onama şeklinde sonuçlanabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın üçüncü sonucu itibarıyla, Millî Eğitim Bakanlığının davalı taraf sıfatı olarak yer aldığı Danıştay'da görülen davaların gerçek ya da tüzel kişilerce açıldığı anlaşılmıştır. Dava açan gerçek kişi sayısı tüzel kişiliklerin sayısından fazladır. Gerçek kişi olarak en çok öğretmenlerin, en az ise İl Millî Eğitim Müdür Yardımcılarının dava açtığı sonucuna ulaşılmıştır. Tüzel kişilik olarak, en çok davayı sendikaların açtığı sonucuna varılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı personelinin sınıflandırılmasında en çok öğretmenlerin sayısının yüksek oluşu ile davacıların en çok öğretmen oluşu paralel bir sonuç doğurmuş olabilir. Tüzel kişilik olarak davacılar arasında sendikaların öne çıkışı ise sendikaların öğretmenlerin bir tür örgütlenme biçimi olmasından kaynaklanabilir. Öğretmenlerin dava sayısının sendikalardan çok fazla olması; dava konularının bireysel nitelik taşıması, öğretmenlerin sendikaya sorunları taşımaması (üye olmadıklarından, sendikaya güvenmediklerinden vb.) birer neden olabilir.

Araştırmanın üçüncü sonucunun birinci alt sonucu itibariyle, öğretmenler gerçek kişiler içerisinde en yüksek sayıya sahip davacı türü olarak, en fazla atama konusunda dava açmışlardır. Araştırmanın genelinde atama ile mükâfat ve ceza konularının öne çıkan karar konusu olması ile birlikte öğretmenlerin açtığı davalarda görev değişikliği ve intibak, terfi ve sicil konularındaki kararların da öne çıktığı görülmektedir. Görev değişikliği konusundaki karar sayısının yüksek çıkması; öğretmenlerin farklı görevlere verilmesi veya farklı görevlerden alınarak öğretmenliğe döndürülmesi yönündeki kararların yargıya taşınması ile ilişkili olduğu değerlendirilebilir. İntibak, terfi ve sicil konusunda kararların yüksek çıkması ise özellikle yöneticilerdeki liyakat eksikliğinin veya keyfi ve hasmane tutumlarının bir sonucu olarak görülebilir. Terfi ve sicil işlemlerinin gereği gibi yerine getirilmemesi uygulayıcıların objektif davranmaması nedeniyle ilişkilendirilebilir.

Araştırmanın üçüncü sonucunun ikinci alt sonucu itibariyle, tüzel kişilik olarak sendikaların en çok atama konusuna en az ise öğrenci işleri konusuna ilişkin dava açtıkları görülmüştür. Araştırmanın genel sonucu olarak atama ile ilgili kararların yoğun olduğu görülmekle birlikte sendikalar açısından özel öğretim, planlama işleri, görev değişikliği ve mali konularda da yakın sayıda dava açıldığı görülmektedir. Özel öğretim ile ilgili özel okul düzenlemelerinin, planlama işlerinde müfredat ile ilgili düzenlemelerin, görev değişikliği ile ilgili konularda özellikle yönetici olarak görevlendirme ile ilgili düzenlemelerin ve mali konular açısından ek ders ile ilgili düzenlemelerin sendikalar aracılığıyla dava konusu edilmesi, bunların sendikalara ulaşan eğitim ile ilgili genel sorun alanları olması ile açıklanabilir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın sonucunda uygulayıcılara yönelik aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

1. Karar verici pozisyonda olan uygulayıcılara öne çıkan sorun alanları olarak özellikle atama, görev değişikliği ile mükâfat ve ceza alanında teorik ve uygulamalı mevzuat eğitimleri verilebilir.
2. Atama konusundaki sorunların varlığını azaltmak amacıyla atamaya ilişkin yönetmeliklerin sürekli değişmesi engellenebilir, sade ve kolay anlaşılabilir düzenlemelerin yapılması önerilebilir.
3. Görev değişikliği konusundaki sorunların varlığını azaltmak amacıyla objektif koşullara dayanan, yorum içermeyen ve liyakate dayalı atama kriterleri geliştirilebilir.
4. Mükâfat ve ceza alanındaki sorunları azaltmak amacıyla denetim mekanizmasının etkin işleyişini sağlayacak ve özel uzmanlık alanı denetim olan uygulayıcılar yetiştirilebilir.
5. Mali işler alanındaki sorunları azaltmak amacıyla sorunların yargıya taşınmadan ve kamu zararına sebep olmadan çözümlenmesi yönünde gerekli tedbirler alınabilir.
6. Özel öğretim kurumları ile ilgili sorunların azaltılması amacıyla özel öğretim personelinin de özlük haklarının iyileştirilmesi önerilebilir.
7. Davacıların büyük çoğunluğunun öğretmenlerden oluşması sebebiyle öğretmenlerin en çok yargıya başvurduğu konular olarak öne çıkan atama, görev değişikliği ile mükâfat ve ceza konularında karar vericilere mevzuat ile ilgili eğitimler verilebilir.
8. Denetimde şeffaflık ilkesinin bir gereği olarak istinaf aşamasında kesinleşen Bölge İdare Mahkemesi kararlarının da yayımlanması önerilebilir.

Araştırmacılara yönelik olarak aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

1. Araştırmada öne çıkan sorun alanları olarak atama, görev değişikliği ve mükâfat ve ceza alanlarında daha detaylı araştırmalar yapılabilir.

2. Görevlendirmelerde uygulanabilecek yoruma yer bırakmayan, objektif, liyakate dayalı kriterlerin geliştirilmesi ile keyfi ve hasmane tutumların engellenmesi ve bunların nasıl hayata geçirilebileceği hususu araştırma konusu yapılabilir.
3. İstinaf aşamasında kesinleşen Bölge İdare Mahkemelerinin eğitim ile ilgili kararları yeni bir araştırma konusu yapılabilir.
4. İl bazında verilen eğitim ile ilgili yargı kararları Danıştay'da verilen kararlar ile karşılaştırmalı olarak incelenebilir.
5. Farklı ülkelerdeki yüksek yargı organlarının eğitim ile ilgili kararları, ülkemizdeki Danıştay kararları ile karşılaştırmalı olarak incelenebilir
6. Danıştay'ın eğitim ile ilgili kararları Anayasa ve Uluslararası Sözleşmelerde korunan haklar bağlamında araştırma konusu yapılabilir

Yazar Katkı Beyanı:

1. Abdullah COŞKUN: Kavramsallaştırma, öğretim materyali geliştirme, deneysel uygulama, ölçme aracı geliştirme, veri toplama ve analizi, ön taslak yazımı ve düzenleme

2. Erdal TOPRAKÇI: Kavramsallaştırma, metodoloji, danışmanlık ve denetim (öğretim materyali, ölçme aracı, veri analizi), inceleme-yazma ve düzenleme

5. KAYNAKÇA

- Aslanargun, E., & Atmaca, T. (2017). Okul müdürlüğü atamalarında idari yargının iptal gerekçeleri ve öne çıkan hususlar. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 545-559.
- Arslan, F., & Toprakçı, E. (2021). Okul çalışanlarına yönelik saldırıların etkilerinin incelenmesi. *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi*, 1(1), 1-21. Erişim: <https://www.e-ijpa.com/index.php/pedandragoji/article/view/10>
- Atay, E. E. (2021). *Hukuk başlangıcı* (9. Baskı). Gazi.
- Aydın, M. (2018). *Eğitim yönetimi*. Gazi.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Başaran, İ. (2000). *Eğitim yönetimi nitelikli okul*. Feryal.
- Boran, A., Atalmış, E. H., & Sağır, E. (2015). Özel öğretim kurs merkezi öğretmenleri ve çalışma koşulları. *Turkish Journal of Education*, 4(4), 17-29
- Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun. (1982, 20 Ocak). *Resmî Gazete* (Sayı: 17580). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2576.pdf>.
- Bursalıoğlu, Z. (2022). *Eğitim yönetiminde teori ve uygulama* (16. Baskı). Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2002). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative*. . NJ: Prentice Hall Upper Saddle River.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design : qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Sage.
- Çolak, N. İ. (2005). Kamu görevlilerinin naklen atanma kriterleri. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, ix (1-2), 127-165.
- Çiçek, H., & Bozdoğan, D. (2011). Avrupa birliğinde eğitim ve sağlık hizmetlerine yapılan vergisel teşvikler: Almanya, İngiltere ve Fransa örnekleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38), 193-209.
- Danıştay Kanunu. (1982, 6 Ocak). *Resmî Gazete* (Sayı: 17580). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2575.pdf>.
- Demirtaş, H., & Güneş, H (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü*, (1. Baskı), Anı Yayıncılık.

- Devlet Memurları Kanunu. (1965, 14 Temmuz). *Resmî Gazete* (Sayı: 12056). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.657.pdf>.
- Düzgün, H. (2023). Okul müdürlerinin muhakkik olarak görevlendirilmeleri ile ilgili ortaya çıkan sorunlar. *Okul Yönetimi*, 2(2), 107-127.
- Ergün, H. (2022). Eğitim müfettişlerinin sorunları. *Asya Akademik Sosyal Çalışmalar*, 6(21), 97-108.
- Esener, T. (2000). *Hukuk başlangıcı* (3. Baskı). Alkım.
- Gül, İ. (2017). Maarif müfettişi başkanlıklarının kaldırılmasıyla ilgili müfettiş görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (Erte Özel Sayısı), 23-38.
- Gürer, O. (2010). Danıştay kararları ışığında öğrencilere verilen disiplin cezalarının yargısal denetimi. [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Hatch, J. A. (2002). *Doing qualitative research in education settings*. Suny.
- İdari Yargılama Usulü Kanunu. (1982, 20 Ocak). *Resmî Gazete* (Sayı: 17580). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2577.pdf>.
- İlköğretim ve Eğitim Kanunu (1961, 2 Ocak). *Resmî Gazete* (Sayı: 10705). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.4.222.pdf>.
- Kalabalık, H. (2022). *İdari yargılama usulü hukuku* (16. Baskı). Seçkin.
- Karakoç, Y. (2014). Sosyal düzen kurallarının işlevi. *Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar - VI Sempozyumu*, 215-219. İstanbul Barosu Yayınları.
- Keskin, B. (2018). İdari yargılamada makul süre kavramının Avrupa insan hakları mahkemesi kararları ışığında incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), 391- 414. doi:10.21492/İnuhfd.462996
- Kılıçoğlu, A. M. (2015). *Medeni hukuk temel bilgiler* (5. Baskı). Turham.
- Maxwell, J. A. (2008). Designing a qualitative study. *The SAGE handbook of applied social research methods*, (2nd ed), 214-253.
- Merriam, S.B. (2018). Nitel araştırma- Desen ve uygulama için bir rehber. (Çev.: S. Turan). Nobel Yayınları.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). Nitel veri analizi: genişletilmiş bir kaynak kitap (1. Baskı). S. Akbaba Altun ve A. Ersoy (Çev. Eds). Pegem Akademi.
- Millî Eğitim Temel Kanunu. (1973, 24 Haziran). *Resmî Gazete* (Sayı: 14574). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf>.
- Millî Eğitim Bakanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliği. (2022, 2 Ocak). *Resmî Gazete* (Sayı:31707). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/01/20220102-1.htm>
- Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği. (2022, 1 Mart). *Resmî Gazete* (Sayı: 31765). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/03/20220301-9.htm>
- Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği (2023, 11 Nisan). *Resmî Gazete* (Sayı: 32160). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=40142&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Ökdem, M. (2020). Lise öğrencilerinin okulda işledikleri ve yargıya intikal eden suçlarının değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(3), 589-599
- Özdemir, H., & Yıldırım, S. (2020). Eğitim mevzuatından kaynaklanan sorunlar nedenleri ve çözüm önerileri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, I(I), 1-10.
- Özel Öğretim Kurumları Kanunu. (2007, 14 Şubat). *Resmî Gazete*. (Sayı: 26434). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5580.pdf>
- Öztan, B. (2015). *Medeni hukuk'un temel kavramları* (40. baskı). Turhan.
- Sümer, H. H. (2022). *Hukuka giriş kavramlar ve kurumlar* (5. baskı). Seçkin.

- Şahin, A. H. (2020). Danıştay kararlarında okullarda meydana gelen zararlar nedeniyle idarenin kusursuz sorumluluğunda genişleme. *İdare Hukuku ve İlimler Dergisi*, 19, 47-77.
- Şen, E., & Eryıldız, S. (2022). *Hukuka giriş* (4. baskı). Seçkin.
- Toprakçı, E. (2009). Öğretmenlerin suç karnesi - Yargı kararlı gazete haberleri ölçütünde karşılaştırmalı bir analiz. *IV. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi*, (s. 475-487). Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Toprakçı, E. (2017). *Sınıf yönetimi* (3. baskı). Pegem Akademi.
- Toprakçı, E., & Bakır, D. (2019). 2012-2017 yılları arası milli eğitim bakanlığı sayıştay denetim raporlarının incelenmesi 14. *Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi*, 2-4 Mayıs 2019 Çeşme-İzmir/Türkiye, ss.829-834 Erişim: <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2019/11/sadece-bizim-bildiri-eyedder-2019.pdf>
- Toprakçı, E., & Acar, A. (2021). Maarif müfettişlerine ilişkin internet sayfalarında ve sosyal medyada paylaşılan görüşlerin incelenmesi. *Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu (USEAS 2021)* (s. 46-54).
- Toprakçı, E., & Ak, H. (2021). Milli Eğitim Bakanlığı, 2018-2020 yıllarıarasına ait Sayıştay denetim raporlarının kamu zararı bağlamında incelenmesi, *E-International Journal of Pedandragogy (e-ijpa)*, 1(3), 36-49.
- Toprakçı, E., & Oflluoğlu, K. (2021). Öğretmen adaylarının atamaya ilişkin görüşlerinin çevrim içi platformlar üzerinden incelenmesi. *The 6th International Contemporary Educational Research Congress*, 11-12-13 October 2021. pp. 266-292. Erişim: <https://www.erdalToprakci.com.tr/wp-content/uploads/2022/03/Toprakcioflu.pdf>
- Toprakçı, E., & Akış, İ. (2022). Yargıtay'ın Milli Eğitim Bakanlığı personeline ilişkin verdiği kararların incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 108-134.
- Toprakçı, E., & Taş, Ş. (2020). Yargıtay'ın okul müdürlerine ilişkin verdiği kararların incelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 20-40.
- Toprakçı, E., Beytekin, O. F., & Doğan, M. (2018). Yargıtay'ın özel öğretim kurumlarına ilişkin verdiği kararların incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(19), 1781-1795.
- Tulunay Ateş, Ö., & Tokcan, N. (2023). Milli Eğitim Müdürlüğünün taraf olduğu ve karara varılan davaların bazı değişkenlere göre analizi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 215-238.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982, 9 Kasım). *Resmî Gazete* (Sayı:17863 (Mükerrer)). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf>.
- Ünlütepe, M. (2021). *Medeni hukuka giriş ve türk medeni kanunu'nun başlangıç hükümleri*. Seçkin.
- Yetim, D. S. (2014). Yargı kararlarına erişim hakkı. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 4, 47-92.
- Yıldırım, R., & Çınarlı, S. (2018). *Türk idare hukuku dersleri*. Astana.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yin, R.K. (2013) *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks: Sage Publications.